

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 10 marca 1984 r.

w sprawie zezwolenia na niektóre czynności obrotu dewizowego.

Na podstawie art. 34 ust. 1 i 2 pkt 1—3 ustawy z dnia 22 listopada 1983 r. — Prawo dewizowe (Dz. U. Nr 63, poz. 288) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Zezwolenia na obrót dewizowy — czynności różne.

§ 1. 1. Zezwala się na przekazywanie do państw będących członkami Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) dla obywateli i osób prawnych tych państw kwot pieniężnych z tytułu:

- 1) wynagrodzeń pracowników przedstawicielstw dyplomatycznych, handlowych i innych oficjalnych przedstawicielstw w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej państw będących członkami RWPG lub międzynarodowych organizacji,
- 2) wynagrodzeń za pracę, stypendiów, diet i innych kwot należnych w związku z zatrudnieniem lub pobieraniem nauki w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej,
- 3) należności pieniężnych przypadających osobom zagranicznym zaproszonym przez osobę krajową nie będącą osobą fizyczną do wygłoszenia odczytów, referatów, świadczenia usług z zakresu plastyki, na występy artystyczne lub zawody albo z innych podobnych tytułów,
- 4) honorariów autorskich,
- 5) odszkodowań za wypadki przy pracy, utratę zdrowia lub z innych tytułów,
- 6) posiadania w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej środków pieniężnych należących do obywateli państw będących członkami RWPG, wyjeżdżających do innego z tych państw w celu zamieszkania,
- 7) przychodu uzyskanego z osobistego majątku ruchomego i nieruchomego, należącego do obywateli państw będących członkami RWPG,
- 8) emerytur i świadczeń o charakterze rentowym,
- 9) ubezpieczeń,
- 10) spadków,
- 11) alimentów i pomocy dla członków najbliższej rodziny w wysokości ustalonej odrębnymi przepisami,
- 12) nagród pieniężnych,

13) innych należności pieniężnych prawomocnie zasądzonych lub orzeczonych przez uprawnione organy administracji państwowej

— na zasadach określonych w umowach o wzajemnym obrocie prawnym lub z zastrzeżeniem wzajemności.

2. Warunkiem przekazania kwot z tytułów wymienionych w ust. 1 jest udokumentowanie przez zlecającego zgodności tytułu przekazu z polskimi przepisami dewizowymi.

§ 2. 1. Zezwala się jednostkom gospodarki uspołecznionej na dokonywanie za pośrednictwem polskiego banku dewizowego, w ciężar środków posiadanych w planie obrotów płatniczych z zagranicą, płatności za granicę z tytułu usług nie związanych z obrotem handlowym z zagranicą oraz wydatków administracyjnych i świadczeń rentowych, jeżeli obowiązek przekazywania świadczeń rentowych wynika z międzynarodowych umów lub porozumień.

2. Płatności, o których mowa w ust. 1, z tytułu umów można dokonywać, jeżeli umowy zostały zawarte z zachowaniem przepisów dewizowych.

§ 3. 1. Zezwala się polskiemu przedsiębiorstwu wydawniczemu na dokonywanie na zlecenie wydawnictw zagranicznych wypłat w kraju w walucie polskiej należności przypadających tym wydawnictwom z tytułu umów wydawniczych zawartych z zachowaniem przepisów dewizowych. Wypłaty mogą być dokonywane na pokrycie kosztów pobytu w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej autorów, ich małżonków i dzieci oraz pracowników wydawnictwa zlecającego wypłatę, a także na pokrycie kosztów organizacji i uczestnictwa w targach i wystawach książek organizowanych w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Wypłat można dokonywać również z rachunków, o których mowa w ust. 2.

2. Wymagalne należności wydawnictw zagranicznych z tytułu umów, o których mowa w ust. 1, mogą być wpłacane na wyodrębnione w tym celu rachunki zagranicznych wydawnictw, otwierane i prowadzone w walucie polskiej w polskim banku dewizowym w kraju.

§ 4. Zezwala się jednostkom gospodarki uspołecznionej na wypłacanie w kraju w walucie polskiej kwot diet lub stypendiów przyznanych osobom zagranicznym na podstawie polskich przepisów i porozumień międzynarodowych.

§ 5. Zezwala się osobom zagranicznym w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej na zawieranie umów o pracę z osobami krajowymi, pod warunkiem ustalenia w umowie, że wynagrodzenie i wszelkie świadczenia pieniężne związane ze stosunkiem pracy będą wypłacane wyłącznie w walucie polskiej.

§ 6. Zezwala się na wypłacanie w kraju w walucie polskiej należności osób zagranicznych wezwanych przez polski sąd, państwowy arbitraż gospodarczy lub uprawniony organ administracyjny.

§ 7. Zezwala się zarządom hoteli na zawieranie z osobami zagranicznymi umów o odszkodowanie w walucie polskiej, za rzeczy zaginione oraz dokonywanie wypłaty odszkodowania w kraju w walucie polskiej.

§ 8. 1. Zezwala się Towarzystwu Ubezpieczeń i Reasekuracji „Warta” Spółka Akcyjna na zawieranie umów ubezpieczenia renty w walucie wymiennej:

- 1) z osobami krajowymi — na rzecz ubezpieczającego lub innych osób krajowych,
- 2) z osobami zagranicznymi — na rzecz ubezpieczającego albo innych osób zagranicznych lub osób krajowych.

2. Umowy mogą być zawierane, zależnie od terminu płatności renty, z zachowaniem „ogólnych warunków ubezpieczenia rent odroczonej” lub „ogólnych warunków ubezpieczenia rent natychmiast płatnych”, z tym że wzajemne zobowiązania stron powinny być określone w walucie wymiennej, z zastrzeżeniem wykonania ich w tej samej walucie w sposób zgodny z przepisem ust. 3.

3. Zezwala się na wypłacanie rent i świadczeń z umowy ubezpieczenia renty w walucie wymiennej osobom krajowym i zagranicznym na ich rachunki walutowe w polskich bankach dewizowych w kraju, a osobom zagranicznym również w drodze przekazu za granicę.

§ 9. 1. Zezwala się osobom krajowym fizycznym na zawieranie z osobami zagranicznymi za pośrednictwem Przedsiębiorstwa Eksportu i Importu „Film Polski”:

- 1) umów o usługi artystyczne dla produkcji filmów,
- 2) umów o przeniesienie praw autorskich do utworów stanowiących podstawę scenariusza, noweli filmowych, scenariuszy, scenopisów, dialogów lub utworów muzycznych i plastycznych — jeżeli przeniesienie praw następuje w celu produkcji filmów.

2. Przepisy art. 17 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 22 listopada 1983 r. — Prawo dewizowe (Dz. U. Nr 63, poz. 283) stosuje się odpowiednio.

§ 10. 1. Zezwala się osobom krajowym fizycznym na zawieranie za pośrednictwem Stowarzyszenia Autorów „ZAIKS”, „Agencji Autorskiej” lub przedsiębiorstw wydawniczych będących jednostkami gospodarki uspołecznionej umów z osobami zagranicznymi o wydanie dzieł literackich za granicą, publiczne wystawienie za granicą dzieł scenograficznych, muzycznych i innych, nie wyłączając nadania dzieł w programach zagranicznego radia i telewizji — pod warunkiem zastrzeżenia w umowie, że nie obejmuje ona odstąpienia praw wydawniczych do wydania dzieła w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w języku polskim.

2. Zezwala się Stowarzyszeniu Autorów „ZAIKS” na inkasowanie należności z zagranicy na rzecz osób krajowych i zagranicznych z tytułu praw autorskich pozostających pod jego ochroną.

3. Zezwala się Stowarzyszeniu Autorów „ZAIKS” na dokonywanie kompensaty z zagranicznymi organizacjami autorskimi wzajemnych należności z tytułu praw autorskich, jeżeli należności są w tej samej walucie lub w walutach uznawanych przez Narodowy Bank Polski za równorzędne, a należności na rzecz wierzycieli zagranicznych są wymagalne.

4. Zezwala się Stowarzyszeniu Autorów „ZAIKS” na posiadanie w Banku Handlowym w Warszawie S. A. rachunku walutowego, na który mogą być wpłacane kwoty walut obcych z tytułu umownego lub bezumownego wykorzystania za granicą praw autorskich, oraz na przekazywanie z tego rachunku kwot należnych autorom na ich rachunki walutowe „A”, „S” i „C” lub bezpośrednio wypłacanie im należnych kwot według zasad obowiązujących przy wypłatach z rachunków walutowych „A”, „S” i „C”.

§ 11. Zezwala się przedsiębiorstwu handlu zagranicznego, upoważnionemu do rozliczania należności z kontrahentami zagranicznymi z tytułu wykorzystania praw patentowych oraz z eksportu osiągnięć naukowo-technicznych, na dokonywanie wpłat na rachunki walutowe osób krajowych fizycznych kwot w walutach obcych przypadających im z tych tytułów.

§ 12. 1. Zezwala się Przedsiębiorstwu Handlowo-Usługowemu „Jubiler” na skup od osób krajowych fizycznych złota i platyny w postaci stanowiącej wartość dewizową.

2. Zezwala się państwowemu przedsiębiorstwu „DESA” Dzieła Sztuki i Antyki na skup i sprzedaż, również w formie komisji, monet złotych bitych po 1850 r., jeżeli mają charakter numizmatów.

§ 13. Zezwala się osobom krajowym na udzielanie pełnomocnictw do dochodzenia za granicą roszczeń alimentacyjnych, jeżeli pełnomocnictwa składane są za pośrednictwem sądów wojewódzkich w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w trybie i według zasad przewidzianych postanowieniami Konwencji o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 20 czerwca 1956 r. (Dz. U. z 1961 r. Nr 17, poz. 87).

§ 14. 1. Zezwala się osobom krajowym fizycznym na rozporządzanie, w czasie pobytu za granicą na rzecz osób zagranicznych oraz tytułem darowizny na rzecz osób krajowych, walutami obcymi oraz innymi wartościami dewizowymi uzyskanymi w czasie tego samego pobytu z tytułu nagród i wyróżnień pieniężnych oraz wygranych w publicznych loteriach, grach i zakładach.

2. Przepis art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 22 listopada 1983 r. — Prawo dewizowe stosuje się odpowiednio.

§ 15. Zezwala się osobom krajowym na rozporządzanie w czasie pobytu za granicą rzeczami ruchomymi nie stanowiącymi wartości dewizowej, wywiezionymi przez nie z kraju na zasadach i w trybie odprawy celnej ostatecznej, a także nabytymi w okresie pobytu za granicą za waluty dozwolone do wydatkowania lub otrzymanymi za granicą tytułem darowizny. Zezwala się również na rozporządzanie w czasie tego samego pobytu za granicą walutami obcymi i innymi wartościami dewizowymi uzyskanymi z tytułu rozporządzania tymi rzeczami.

§ 16. Zezwala się osobom krajowym będącym cudzoziemcami na dokonywanie sprzedaży osobom zagranicznym mienia posiadanego za granicą.

§ 17. Zezwala się osobom krajowym na udzielanie pełnomocnictw do odbioru mienia zdeponowanego przez nie za granicą przy przekraczaniu granicy.

§ 18. Zezwala się osobom krajowym na przyjmowanie od osób zagranicznych darowizny znajdujących się za granicą monet z kruszców szlachetnych, mających w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej obieg ustawowy.

§ 19. 1. Zezwala się osobom krajowym fizycznym, uprawnionym do przekroczenia granicy państwowej, na dokonywanie, po przedstawieniu ważnej książeczki walutowej, zakupu walut obcych w bankach, biurach podróży lub innych upoważnionych jednostkach zgodnie z ustalonymi normami i zasadami sprzedaży tych walut na drodze za granicę.

2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, upoważnia do zakupu walut obcych w gotówce i czekach na podstawie tylko jednej książeczki walutowej, wystawionej na nazwisko i imię osoby dokonującej zakupu.

3. Jednostka dokonująca sprzedaży walut obcych zamieszcza w książeczce walutowej osoby dokonującej zakupu adnotację o rodzaju i wysokości zakupionych walut.

4. Jeżeli podróż, na którą została zakupiona waluta obca, nie doszła do skutku, nabywca waluty obowiązany jest odprzedać ją polskiemu bankowi dewizowemu lub jednostce uprawnionej do skupu waluty obcej.

§ 20. Zezwala się osobom zagranicznym fizycznym przebywającym w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej na przyjmowanie od osób krajowych fizycznych darowizn

i zaciąganie pożyczek w walucie polskiej, nie przekraczających z obu tych tytułów za okres każdorazowego pobytu 4.000 zł łącznie od wszystkich osób czyniących darowiznę lub udzielających pożyczki.

Rozdział 2

Zezwolenia na czynności obrotu dewizowego dotyczące dzierżawy oraz najmu nieruchomości i lokali.

§ 21. Zezwala się jednostkom gospodarki uspołecznionej na zawieranie umów najmu i dzierżawy nieruchomości położonych w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, należących do osób zagranicznych, jeżeli wysokość czynszu oraz obowiązki najemcy (dzierżawcy) w zakresie napraw, remontów, podatków i opłat zostaną ustalone w umowie w granicach przewidzianych odrębnymi przepisami.

§ 22. Zezwala się osobom krajowym na zawieranie z osobami zagranicznymi umów zlecenia w przedmiocie zarządu nieruchomościami osób zagranicznych położonymi w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

§ 23. Zezwala się zarządcy nieruchomości osób zagranicznych na pobieranie w walucie polskiej przychodów z tych nieruchomości i dokonywanie w kraju wypłat z przychodów na pokrycie wydatków związanych z nieruchomością.

§ 24. 1. Zarządca nieruchomości osoby zagranicznej może wpłacać każdego roku pisemnie udokumentowane nadwyżki przychodów nad wydatkami do najbliższego oddziału Narodowego Banku Polskiego na rachunek właściciela nieruchomości. Wypłaty z tego rachunku mogą być dokonywane na pokrycie wydatków, o których mowa w § 23. Inne wypłaty mogą być dokonywane tylko za zezwoleniem dewizowym.

2. Nadwyżka przychodów nad wydatkami:

- 1) z nieruchomości stanowiącej współwłasność osób zagranicznych podlega wpłacie na rachunki poszczególnych współwłaścicieli nieruchomości odpowiednio do wielkości ich udziałów,
- 2) z kilku nieruchomości stanowiących własność jednej osoby zagranicznej podlega wpłacie na jeden rachunek właściciela nieruchomości.

§ 25. Przepisy § 23 i 24 stosuje się odpowiednio, gdy zarząd nieruchomością sprawowany jest na innej podstawie niż umowa zlecenia lub osobiście przez właściciela nieruchomości.

§ 26. 1. Zezwala się jednostkom gospodarki uspołecznionej na zawieranie z osobami zagranicznymi umów najmu i dzierżawy lokali, budynków i innych nieruchomości, pod warunkiem zastrzeżenia w umowie, że czynsz i inne opłaty wynikające z tych umów będą regulowane zgodnie z przepisami o pokrywaniu przez osoby zagraniczne tego rodzaju należności.

2. Przy zawieraniu umów i regulowaniu czynszu strony mogą lub mają obowiązek, jeżeli jest to przewidziane odrębnymi przepisami, korzystania z pośrednictwa przedsiębiorstwa uprawnionego do świadczenia usług mieszkaniowo-administracyjnych.

§ 27. 1. Zezwala się osobom krajowym nie będącym jednostkami gospodarki uspołecznionej na zawieranie z osobami zagranicznymi w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej umów najmu i dzierżawy lokali i budynków za zgodą właściwego terenowego organu administracji państwowej lub za pośrednictwem przedsiębiorstwa uprawnionego do świadczenia usług mieszkaniowo-administracyjnych, pod warunkiem:

- 1) ustalenia w umowie czynszu w wysokości nie niższej od stosowanej przez jednostki gospodarki uspołecznionej przy oddawaniu w najem lub dzierżawę lokali i budynków osobom zagranicznym,
 - 2) zastrzeżenia w umowie, że czynsz oraz inne należności wynikające z tych umów będą regulowane zgodnie z przepisami o pokrywaniu przez osoby zagraniczne tego rodzaju należności oraz za pośrednictwem właściwego terenowego organu administracji państwowej lub przedsiębiorstwa uprawnionego do świadczenia usług mieszkaniowo-administracyjnych.
2. Umowy najmu lokali (pomieszczeń) mogą być zawierane bez zachowania warunków, o których mowa w ust. 1, gdy najem następuje na okres nie dłuższy niż 3 doby albo gdy najemcą jest obywatel państwa będącego członkiem RWPG.

Rozdział 3

Zezwolenia na zawieranie umów przewozu osób na trasach zagranicznych.

§ 28. Użyte w niniejszym rozdziale określenia:

- 1) „przedsiębiorstwa przewozowe” — oznacza polskie przedsiębiorstwa i biura obsługi podróżnych posiadające uprawnienia do świadczenia usług przewozu na trasach zagranicznych,
- 2) „trasa zagraniczna” — oznacza trasę w międzynarodowej komunikacji lądowej, powietrznej i wodnej, określoną dokumentami przewozu,
- 3) „państwa, z którymi Polska Rzeczpospolita Ludowa rozlicza się na podstawie umów o płatnościach niehandlowych” — oznacza Ludową Republikę Albanii, Ludową Republikę Bułgarii, Czechosłowacką Republikę Socjalistyczną, Koreańską Republikę Ludowo-Demokratyczną, Republikę Kuby, Mongolską Republikę Ludową, Niemiecką Republikę Demokratyczną, Socjalistyczną Republikę Rumunii, Węgierską Republikę Ludową, Demokratyczną Republikę Wietnamu i Związki Socjalistycznych Republik Radzieckich,
- 4) „polskie środki komunikacji” — oznacza środki komunikacji należące do polskiej jednostki gospodarki uspołecznionej, z wyłączeniem wagonów Polskich Kolei Państwowych na trasach zagranicznych,
- 5) „należności za przewóz” — oznacza opłaty za przewóz osób drogą lądową, powietrzną i wodną, wskazane w dokumentach przewozu (bilety na przejazd, karty okrętowe, zlecenia na wykonanie usług przewozowych) oraz opłaty za miejsca sypialne, miejsca do leżenia, rezerwację miejsc, przewóz bagażu towarzyszącego.

§ 29. Zezwala się na zawieranie w kraju umów przewozu osób na trasach zagranicznych na warunkach przewidzianych w niniejszym rozdziale.

§ 30. 1. Zezwala się przedsiębiorstwom przewozowym na przyjmowanie w kraju w walucie polskiej należności za przewóz na trasach zagranicznych obcymi środkami przewozu w komunikacji z państwami, z którymi Polska Rzeczpospolita Ludowa nie rozlicza się na podstawie umów o płatnościach niehandlowych, osób krajowych wyjeżdżających prywatnie — jeżeli waluta polska pochodzi z odprzedaży walut wymiennalnych:

- 1) przekazanych z zagranicy lub zwróconych za nie wykorzystane w całości lub w części bilety na trasy zagraniczne,
- 2) posiadanych w kraju na rachunku walutowym lub w gotówce.

2. Zezwala się przedsiębiorstwom przewozowym na przyjmowanie należności za przewóz na trasach zagranicznych osób krajowych wyjeżdżających prywatnie również:

- 1) w formie przedpłat dokonywanych w walutach wymiennalnych za pośrednictwem agentów tych przedsiębiorstw,
- 2) w formie zleceń kredytowych udzielanych przez agentów wymienionych w pkt 1 lub przez inne przedsiębiorstwa przewozowe, jeżeli umowy w sprawie zleceń kredytowych zapewniają zapłatę kredytowanej należności walutą wymiennalną w terminie wcześniejszym niż termin płatności na rzecz zagranicy z tytułu przewozu.

3. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania, gdy zapłata należności za przewóz następuje na podstawie zezwoleń przewidzianych w § 31—33.

§ 31. 1. Zezwala się przedsiębiorstwom przewozowym na przyjmowanie w kraju w walucie polskiej należności za przewóz koleją przez terytoria państw, z którymi Polska Rzeczpospolita Ludowa rozlicza się na podstawie umów o płatnościach niehandlowych, osób krajowych wyjeżdżających prywatnie do innych państw, legitymujących się paszportami, wkładkami paszportowymi do dowodów osobistych lub dowodami osobistymi z wpisem uprawniającym do przekroczenia granicy, wydanymi przez polskie organy państwowe w kraju. Zezwolenie dotyczy przyjmowania należności również za miejsce do leżenia i za miejsca sypialne w polskich wagonach kolejowych oraz za miejsca sypialne w obcych wagonach kolejowych, jeżeli rozliczenie należności jest dokonywane na podstawie umów o płatnościach niehandlowych z państwami wymienionymi w § 28 pkt 3.

2. Zezwala się przedsiębiorstwom przewozowym na przyjmowanie w kraju w walucie polskiej należności za przewóz samolotami przedsiębiorstw lotniczych państw będących członkami RWPG osób krajowych, wyjeżdżających prywatnie do innych państw, legitymujących się paszportami wydanymi przez polskie organy państwowe w kraju, jeżeli rozliczenia za przewóz są dokonywane w rozrachunku rublowym i gdy polski przewoźnik lotniczy nie podejmuje się przewozu własnymi samolotami.

§ 32. Zezwala się przedsiębiorstwom przewozowym na przyjmowanie w kraju w walucie polskiej należności za przewóz osób krajowych będących cudzoziemcami, wyjeżdżających prywatnie, legitymujących się paszportami wydanymi przez organy państw, z którymi Polska Rzeczpospolita Ludowa nie rozlicza się na podstawie umów o płatnościach niehandlowych, oraz osób krajowych nie posiadających paszportów, a legitymujących się dokumentami podróży wydanymi w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jeżeli przewóz następuje wyłącznie w granicach państw rozliczających się na podstawie umów o płatnościach niehandlowych koleją lub polskimi środkami komunikacji powietrznej, rzecznej i przybrzeżnej oraz autobusowej na liniach autobusowych nie wykraczających poza granice tych państw.

§ 33. Zezwala się przedsiębiorstwom przewozowym na przyjmowanie w kraju w walucie polskiej należności za przewóz wyjeżdżających prywatnie:

- 1) osób krajowych legitymujących się paszportami, wkładkami paszportowymi do dowodów osobistych, dowodami osobistymi z wpisem uprawniającym do przekraczania granicy lub przepustkami w małym ruchu granicznym,

2) osób zagranicznych legitymujących się dokumentami uprawniającymi do przekroczenia polskiej granicy państwowej.

— jeżeli dokumenty wymienione w pkt 1 i 2 są wydane w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej lub w państwach, z którymi Polska Rzeczpospolita Ludowa rozlicza się na podstawie umów o płatnościach niehandlowych, przez polskie organy państwowe lub przez organy tych państw, a przewóz następuje wyłącznie w granicach państw rozliczających się na podstawie umów o płatnościach niehandlowych kolejną lub należącymi do tych państw środkami komunikacji powietrznej, rzecznej i przybrzeżnej oraz autobusowej na liniach autobusowych nie wykraczających poza granice tych państw.

§ 34. Zezwolenia, o których mowa w § 30—33, stosuje się odpowiednio do osób krajowych wyjeżdżających za granicę w celu zamieszkania tylko za przewóz z Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej do punktu docelowego za granicą.

Rozdział 4

Zezwolenia na zawieranie umów przewozu i ubezpieczenia przesyłek na trasach zagranicznych.

§ 35. Użyte w niniejszym rozdziale określenia:

- 1) „usługi przewozu na trasach zagranicznych” — oznacza transport w komunikacji międzynarodowej towarów, mienia i innych przesyłek nie stanowiących bagażu towarzyszącego oraz świadczone za granicą usługi spedycyjne, maklerskie i agencyjne związane z załadunkiem na środek transportu,
- 2) „przedsiębiorstwa przewozowe i usługowe” — oznaczają jednostki gospodarki społecznej upoważnione do prowadzenia działalności przewozowej i usługowej w komunikacji międzynarodowej,
- 3) „państwa, z którymi Polska Rzeczpospolita Ludowa rozlicza się na podstawie umów o płatnościach niehandlowych” — oznaczają państwa wymienione w § 28 pkt 3.
- 4) „polskie środki komunikacji” — oznacza środki komunikacji, o których mowa w § 28 pkt 4.
- 5) „trasa zagraniczna” — oznacza trasę, o której mowa w § 28 pkt 2.

§ 36. Zezwala się na zawieranie w kraju umów o usługi przewozu i ubezpieczenie przesyłek na trasach zagranicznych na warunkach przewidzianych w niniejszym rozdziale.

§ 37. 1. Zezwala się przedsiębiorstwom przewozowym i usługowym na przyjmowanie w kraju w walucie polskiej od jednostek gospodarki społecznej będących osobami krajowymi należności za usługi przewozu i ubezpieczenie przesyłek na trasach zagranicznych, z zastrzeżeniem przewidzianym w ust. 2.

2. Konieczność nadania przesyłki w kraju do przewozu za granicę obcym samolotem lub samochodem powinna być uzgodniona z Polskimi Liniami Lotniczymi LOT lub Pekaes Auto-Transport S.A. w razie braku możliwości przewozu polskimi środkami komunikacji. Konieczność ubezpieczenia przesyłki w czasie przewozu za granicę w obcym zakładzie ubezpieczeń powinna być uzgodniona z Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji „Warta” Spółka Akcyjna.

3. Należność na rzecz osób zagranicznych za usługi przewozu przewidziana do pobrania od jednostek okreś-

lonych w ust. 1 przy odbiorze przeznaczonych dla nich przesyłek z zagranicy może być opłacona w kraju w walucie polskiej.

§ 38. Zezwala się przedsiębiorstwom przewozowym i usługowym na przyjmowanie w kraju w walucie polskiej od osób krajowych legitymujących się paszportami wydanymi przez polskie organy państwowe w kraju, wyjeżdżających za granicę w celu zamieszkania, należności za usługi przewozu przesyłek na trasach zagranicznych polskimi środkami komunikacji powietrznej, wodnej i samochodowej.

§ 39. 1. Zezwala się przedsiębiorstwom przewozowym i usługowym na przyjmowanie w kraju w walucie polskiej, pochodzącej z odprzedaży po obowiązującym kursie bankowi dewizowemu waluty wymiennej, należności od osób krajowych fizycznych za usługi przewozu i ubezpieczenie przesyłek na trasach zagranicznych, świadczone przez przewoźnika zagranicznego z państwa, z którym Polska Rzeczpospolita Ludowa nie rozlicza się na podstawie umów o płatnościach niehandlowych.

2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, ma zastosowanie do należności za usługi przewozu i ubezpieczenie nadawanych w kraju przesyłek osób krajowych wyjeżdżających za granicę w celu zamieszkania, legitymujących się dokumentami podróży wydanymi przez polskie organy państwowe w kraju lub paszportami wydanymi przez obce organy państwowe.

§ 40. 1. Zezwala się przedsiębiorstwom przewozowym i usługowym na przyjmowanie w kraju w walucie polskiej pochodzącej z odprzedaży waluty obcej, o której mowa w § 39 ust. 1, należności od osób zagranicznych za usługi przewozu i ubezpieczenie przesyłek na trasach zagranicznych, pod warunkiem:

- 1) przedłożenia oryginalnych dokumentów Narodowego Banku Polskiego albo innych banków i instytucji posiadających uprawnienia dewizowe, stwierdzających odprzedaż po obowiązującym kursie waluty obcej w kwocie wystarczającej na całkowite pokrycie należności.
- 2) odnotowania przez przedsiębiorstwa przewozowe i usługowe w sposób trwały i wyraźny na dowodach odprzedaży kwoty przyjętej na zapłatę.

2. Należności za usługi przewozu i ubezpieczenie przesyłek określone w ust. 1 mogą być pokrywane również czekami wystawionymi w ciężar rachunków w Narodowym Banku Polskim lub innym banku dewizowym, zasilanych walutami, o których mowa w § 39 ust. 1.

§ 41. Zezwala się przedsiębiorstwom przewozowym i usługowym na przyjmowanie w kraju w walucie polskiej od przedstawicieli i obywateli państw, z którymi Polska Rzeczpospolita Ludowa rozlicza się na podstawie umów o płatnościach niehandlowych, należności za usługi przewozu przesyłek na trasach zagranicznych, jeżeli przewóz następuje polskimi lub należącymi do tych państw środkami komunikacji na trasach nie wykraczających poza ich granice.

Rozdział 5

Zezwolenia na wywóz i przywóz wartości dewizowych oraz na wymianę walut obcych przy przekraczaniu granicy państwowej.

§ 42. Niekroć w zarządzeniu zezwala się na wywóz za granicę lub przywóz do kraju waluty polskiej albo na wnoszenie jej na obce statki, zezwolenie nie dotyczy banknotów o jednostkowej wartości nominalnej przekra-

czającej 1.000 zł oraz monet o jednostkowej wartości nominalnej przekraczającej 50 złotych, będących w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej prawnym środkiem płatniczym, z wyjątkiem, o którym mowa w § 49.

§ 43. 1. Zezwala się osobom krajowym, przekraczającym granicę państwową na podstawie paszportów lub równoznacznych dokumentów, na wywóz za granicę waluty polskiej w kwocie nie przekraczającej 3.000 zł.

2. Wywiezioną walutę polską można wydatkować po przeprowadzonej kontroli dewizowej:

- 1) na zakup artykułów konsumpcyjnych w miejscach sprzedaży tych artykułów:
 - a) w polskich środkach komunikacji międzynarodowej i wagonach Polskich Kolei Państwowych na trasach zagranicznych,
 - b) w należących do państw będących członkami RWPG środkach komunikacji międzynarodowej w czasie ich przebiegu w tych państwach,
 - c) znajdujących się w polskich międzynarodowych portach lotniczych, punktach i przejściach granicznych drogowych, kolejowych i wodnych, jeżeli wydatkowanie następuje po dokonaniu odprawy celno-dewizowej,
- 2) na zakup biletów i miejscówek w polskich środkach komunikacji międzynarodowej i wagonach Polskich Kolei Państwowych na trasach zagranicznych przy podróżach prywatnych:
 - a) na miejsca sypialne w polskich wagonach kolejowych oraz w polskich autobusach na liniach zaczynających się i kończących w granicach państw będących członkami RWPG i Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii,
 - b) na miejsca do leżenia w polskich wagonach kolejowych komunikacji międzynarodowej,
 - c) na przejazd polskimi statkami żeglugi rzecznej i przybrzeżnej na liniach zaczynających się i kończących w granicach państw będących członkami RWPG.

3. Osoba krajowa wyjeżdżająca za granicę prywatnie, niezależnie od wywozu kwoty waluty polskiej, o której mowa w ust. 1, może wywieźć walutę polską w kwocie odpowiadającej równowartości kwoty rubli wynikającej z porozumienia centralnych banków o wymianie gotówki w walutach narodowych tych państw przy podróżach zagranicznych — na podstawie talonów Narodowego Banku Polskiego.

4. Zezwoleń, o których mowa w ust. 1—3, udziela się z zastrzeżeniem powrotnego przywozu do kraju nie wydatkowanej waluty polskiej i nie wykorzystanych talonów oraz zwrócenia talonów instytucji uprawnionej do ich wydawania.

§ 44. Zezwala się osobom krajowym, uprawnionym do przekroczenia granicy państwowej, na wywóz swych imiennych książeczek oszczędnościowych, pod warunkiem powrotnego przywozu ich do kraju.

§ 45. Zezwolenia, o których mowa w § 43 i 44, nie dotyczą osób krajowych wyjeżdżających za granicę w celu zamieszkania.

§ 46. Zezwala się osobom zagranicznym obywatelom państw będących członkami RWPG, uprawnionym do przekroczenia granicy państwowej na podstawie dowodów osobistych lub równoznacznych dokumentów:

- 1) na przywóz z tych państw i powrotny wywóz do tych państw waluty polskiej w kwocie przewidzianej

w porozumieniach banków centralnych i określonej w imiennym dokumencie nabycia w banku lub instytucji uprawnionej państwa, którego obywatelem jest osoba zagraniczna,

- 2) na wywóz do tych państw waluty polskiej pochodzącej z wymiany przez ich obywateli walut obcych w polskim banku dewizowym lub jednostce do tego uprawnionej.

§ 47. Zezwala się osobom zagranicznym, które stosownie do odrębnych przepisów dokonały przywozu i wymiany ustalonej kwoty waluty obcej na pokrycie kosztów pobytu w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, na wywóz za granicę, w razie skrócenia pobytu, waluty obcej pochodzącej z należycie udokumentowanej zwrotnej wymiany waluty polskiej na walutę obcą.

§ 48. 1. Zezwala się osobom krajowym i osobom zagranicznym, uprawnionym do przekroczenia granicy państwowej, na wywóz za granicę:

- 1) walut obcych oraz czeków wystawionych w walucie obcej lub polskiej, nabytych na cele podróży za granicę w bankach, biurach podróży lub innych jednostkach w kraju, uprawnionych do sprzedaży na te cele środków płatniczych,
- 2) czeków podróźniczych („travellers cheques”) podpisanych przez osobę wywożącą te czeki jako ich pierwotnego właściciela.

2. Waluty i czeki nabyte na cele prywatne mogą być wywiezione za granicę pod warunkiem okazania urzędowi celnemu przez wywożącego ważnej książeczki walutowej lub zaświadczenia banku zezwalającego na wywóz z adnotacją o rodzaju i wysokości nabytych środków płatniczych.

§ 49. 1. Zezwala się osobom krajowym i zagranicznym, uprawnionym do przekroczenia granicy państwowej, na wywóz za granicę przy jej przekraczaniu:

- 1) monet złotych w postaci stanowiącej wartość dewizową,
- 2) monet będących w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej prawnym środkiem płatniczym

— nabytych w kraju dla celów numizmatycznych za waluty obce w przedsiębiorstwie uprawnionym do ich sprzedaży.

2. Wywóz, o którym mowa w ust. 1, może nastąpić na podstawie zaświadczenia wystawionego przez uprawnione przedsiębiorstwo lub instytucję, stwierdzającego sprzedaż tych monet imiennie określonej osobie.

3. Osoby, o których mowa w ust. 1, uprawnione do przekroczenia granicy państwowej, mogą przywieźć z zagranicy monety z kruszców szlachetnych mające w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej obieg ustawowy.

§ 50. Zezwala się na przewóz (tranzyt) przez polski obszar celny:

- 1) walut obcych i innych wartości dewizowych emitowanych lub wystawionych w walucie obcej oraz książeczek oszczędnościowych, bankowych książeczek wkładowych i innych dowodów oszczędnościowych,
- 2) złota i platyny w postaci stanowiącej wartość dewizową, pod warunkiem zachowania wymagań przewidzianych przez przepisy celne dotyczące przewozu (tranzytu) towarów.

§ 51. 1. Zezwala się osobom krajowym przekraczającym granicę państwową w okresie zatrudnienia ich albo stażu naukowego lub szkoleniowego za granicą na powrotny wywóz przywiezionych do kraju wartości dewizo-

wych, jeżeli uzyskały potwierdzenie urzędu celnego o ich przywozie.

2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, ma zastosowanie również do powrotnego wywozu za granicę wartości dewizowych przez osoby krajowe należące lub wyznaczone do załogi polskich statków albo do obsługi innych polskich środków komunikacji międzynarodowej.

3. Powrotny wywóz waluty państwa sąsiadującego w kwocie nie przekraczającej równowartości 1.500 zł przez osoby zatrudnione w tym państwie, codziennie przekraczające granicę państwową na podstawie dowodów osobistych lub równoznacznych dokumentów, może następować bez potwierdzenia przez urząd celny przywozu tej waluty.

§ 52. 1. Zezwala się na wywóz za granicę następujących wartości dewizowych znajdujących się w kasie polskiego statku:

- 1) walut obcych należących do armatora statku, w kwocie przez niego ustalonej, na koszty związane z rejsem statku,
- 2) walut obcych i innych wartości dewizowych emitowanych lub wystawionych w walutach obcych oraz złota w postaci stanowiącej wartość dewizową, należących do członków załogi statku, jeżeli zostały złożone na przechowanie w kasie statku przed wejściem statku do polskiego obszaru celnego i zgłoszone pisemnie przez kapitana statku urzędowi celnemu przy odprawie wyjściowej ze wskazaniem wartości należących do poszczególnych osób; podejmowanie przez deponenta walut i innych wartości dewizowych nie podlega ograniczeniom dewizowym,
- 3) waluty polskiej należące do członków załogi statku, zdeponowanej w kasie statku ponad kwoty dozwolone do wywozu zgodnie z przepisem § 43 wskutek niemożności pozostawienia jej na lądzie, zgłoszonej pisemnie przy odprawie wyjściowej statku — z zastrzeżeniem powrotnego przywozu wywiezionej kwoty.

2. Waluta polska zdeponowana w kasie statku (ust. 1 pkt 3) nie może być w czasie od zakończenia odprawy celnej wyjściowej statku do zakończenia odprawy celnej wyjściowej w porcie polskim wydawana jej deponentom, chyba że nastąpiło zwolnienie (wymustrowanie) członka załogi statku za granicą. W tym ostatnim wypadku potrącenie kwoty z kasy statku potwierdza kapitan statku w wydanym przez siebie zaświadczeniu uprawniającym do powrotnego przywozu.

3. Przeniesienie depozytu wartości dewizowych członka załogi z kasy polskiego statku do kasy innego polskiego statku nie wymaga zezwolenia dewizowego.

§ 53. 1. Zezwala się:

- 1) pracownikom przedsiębiorstw, posiadających zezwolenie dewizowe na wypłatę waluty polskiej kapitanom obcych statków z tytułu zaliczki kapitańskiej, pisemnie upoważnionym do dokonania tej wypłaty, na wnoszenie waluty polskiej stanowiącej taką zaliczkę na obcy statek oraz powrotne wynoszenie ze statku na ląd waluty polskiej stanowiącej pozostałość zaliczki kapitańskiej,
- 2) członkom załogi obcego statku na wynoszenie na ląd waluty polskiej otrzymanej przez nich na statku z zaliczki kapitańskiej oraz powrotne wnoszenie jej na statek,
- 3) członkom załogi obcego statku oraz pasażerom będącym osobami zagranicznymi, mieszkającym w czasie pobytu w polskim porcie na statku, na wnoszenie na

ten statek waluty polskiej uzyskanej przez nich z udokumentowanej wymiany walut obcych w bankach lub jednostkach do tego uprawnionych, jak również na powrotne wynoszenie tej waluty ze statku.

2. Zezwolenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1—3, nie uprawniają do wywozu z Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej waluty polskiej wniesionej na statek.

§ 54. 1. Zezwala się osobom krajowym, należącym do personelu obsługi miejsc sprzedaży artykułów konsumpcyjnych, znajdujących się na polskich statkach morskich lub w innych polskich środkach komunikacji międzynarodowej, na sprzedaż w tych środkach komunikacji artykułów konsumpcyjnych za walutę obcą.

2. Sprzedaż za walutę polską artykułów konsumpcyjnych oraz biletów i miejscówek osobom krajowym w wypadkach, o których mowa w § 43 ust. 2 pkt 1 lit. a) i pkt 2, może być dokonywana, jeżeli sprzedaż za walutę polską oraz wywóz tej waluty nie są ograniczone przez przepisy państwa przebiegu środków komunikacji.

3. Zezwala się osobom krajowym, należącym do personelu obsługi miejsc sprzedaży artykułów konsumpcyjnych oraz sprzedaży biletów i miejscówek za walutę polską w polskich środkach komunikacji międzynarodowej, na wywóz za granicę i przywóz do kraju walut polskiej i obcej, stanowiących pogotowie kasowe w kasie oraz uzyskanych ze sprzedaży.

4. Zezwala się osobom krajowym, należącym do personelu obsługi miejsc sprzedaży, o których mowa w § 43 ust. 2 pkt 1 lit. c), na sprzedaż w tych miejscach artykułów konsumpcyjnych za walutę obcą oraz na wnoszenie i wynoszenie z tych miejsc walut polskiej i obcej, stanowiących pogotowie kasowe w kasie oraz uzyskanych ze sprzedaży.

§ 55. Zezwala się osobom zagranicznym, należącym do personelu obsługi:

- 1) miejsc sprzedaży artykułów konsumpcyjnych, znajdujących się w środkach regularnej lądowej komunikacji międzynarodowej należących do państw będących członkami RWPG — na sprzedaż w tych środkach komunikacji w czasie ich przebiegu w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej artykułów konsumpcyjnych,
- 2) autobusów regularnej komunikacji międzynarodowej państw, o których mowa w pkt 1, na sprzedaż biletów i miejscówek w tych autobusach w czasie ich przebiegu w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

— za walutę polską i waluty państw będących członkami RWPG oraz na wywóz do tych państw pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży.

§ 56. Zezwala się:

- 1) osobom krajowym, uprawnionym do jednorazowego lub wielokrotnego przekraczania granicy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej na podstawie przepustek lub równoznacznych dokumentów wystawionych przez polskie organy państwowe, na wywóz:
 - a) waluty polskiej do kwoty 1.000 zł oraz krajowych imiennych książeczek oszczędnościowych — z obowiązkiem powrotnego przywozu,
 - b) waluty danego państwa sąsiadującego, nabytej w banku dewizowym lub uprawnionej instytucji w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej na koszty pobytu w tym państwie, uwidocznionej w ważnej książeczce walutowej,
- 2) osobom zagranicznym, uprawnionym do jednorazowego lub wielokrotnego przekraczania granicy Pol-

skiej Rzeczypospolitej Ludowej na podstawie przepustek lub równoznacznych dokumentów wystawionych przez organy państwa sąsiadującego — na przywóz i powrotny wywóz każdorazowo waluty polskiej w kwocie przewidzianej w porozumieniach banków centralnych obu sąsiadujących państw i określonej w imiennym dokumencie nabycia w banku lub uprawnionej instytucji państwa, którego obywatelem jest osoba zagraniczna.

§ 57. Zezwala się osobom krajowym, o których mowa w § 56 pkt 1, przekraczającym granicę państwową w związku z zatrudnieniem ich na obszarze państwa sąsiadującego, na powrotny wywóz waluty państwa sąsiadującego w kwocie przywiezionej z tego państwa.

§ 58. Zezwala się osobom krajowym nie należącym do załogi statku, uprawnionym do udania się na podstawie przepustki lub równoznacznego dokumentu na obcy statek w porcie polskim, na wnoszenie na statek waluty polskiej do kwoty 5.000 zł oraz krajowych imiennych książeczek oszczędnościowych, z zastrzeżeniem wyniesienia tej waluty i książeczek na ląd.

Rozdział 6

Wymiana walut osobom uprawnionym do przekroczenia granicy państwowej.

§ 59. 1. Upoważnia się urzędy celne do dokonywania na przejściach granicznych:

- 1) skupu walut obcych (banknotów i monet), których kursy podane są w obowiązującej tabeli kursów Narodowego Banku Polskiego, oraz czeków podróżniczych od osób uprawnionych do przekroczenia granicy państwowej,
- 2) zwrotnej wymiany waluty polskiej na walutę obcą osobom zagranicznym wyjeżdżającym z Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Urzędy celne dokonują czynności wymienionych w ust. 1 w miejscach i w czasie odprawy celnej i dewizowej tylko w wypadkach, gdy czynności tych nie wykonują inne uprawnione jednostki. W razie potrzeby na żądanie urzędu celnego właściwy miejscowo oddział Narodowego Banku Polskiego udzieli urzędowi celnemu zaliczki w walucie polskiej lub walutach obcych w niezbędnej wysokości.

§ 60. Główny Urząd Cel w porozumieniu z Narodowym Bankiem Polskim ustala w drodze instrukcji:

- 1) zakres dokonywania przez urzędy celne skupu czeków podróżniczych oraz zwrotnej wymiany waluty polskiej na walutę obcą,
- 2) tryb postępowania urzędów celnych przy skupie i zwrotnej wymianie walut, sposób prowadzenia odpowiednich ewidencji oraz sposób i termin rozliczania się z oddziałami Narodowego Banku Polskiego.

Rozdział 7

Przepisy końcowe.

§ 61. 1. Przekazanie za granicę równowartości waluty polskiej posiadanej przez osobę zagraniczną przy wyjeździe z Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, a pochodzącej z udokumentowanej wymiany przywiezionych przez osobę zagraniczną walut obcych w gotówce i czekach, dokonanej przez polską jednostkę uprawnioną do wymiany walut, może nastąpić za pośrednictwem Narodowego Banku Polskiego.

2. Warunkiem przekazania, o którym mowa w ust. 1, jest złożenie przez osobę zagraniczną w urzędzie celnym posiadanej kwoty waluty polskiej, dokumentów wymiany walut i czeków, z której waluta polska pochodzi, oraz pisemnego zlecenia przekazania ich równowartości pod wskazany adres za granicą.

3. Urząd celny przekazuje złożoną walutę polską, dokumenty wymiany i zlecenie przekazania do najbliższego oddziału Narodowego Banku Polskiego w celu wykonania zlecenia.

§ 62. 1. Użyte w zarządzeniu określenie „waluty wymienialne” oznacza waluty obce uznane przez Narodowy Bank Polski za wymienialne.

2. Użyte w zarządzeniu określenie „rachunek walutowy” oznacza rachunek prowadzony w polskim banku dewizowym w kraju w walucie obcej.

§ 63. Traci moc zarządzenie Ministra Finansów z dnia 23 czerwca 1973 r. w sprawie zezwolenia na niektóre czynności obrotu wartościami dewizowymi oraz granicznej kontroli dewizowej (Monitor Polski z 1973 r. Nr 29, poz. 184, z 1975 r. Nr 14, poz. 83, z 1976 r. Nr 31, poz. 136, z 1977 r. Nr 22, poz. 113, z 1978 r. Nr 14, poz. 48, z 1979 r. Nr 10, poz. 64 i z 1983 r. Nr 31, poz. 172).

§ 64. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 31 marca 1984 r.

Minister Finansów: S. Nieczarz